

7.8.2017

Työ- ja elinkeinoministeriö

kirjaamo@tem.fi

mikko.huuskonen@tem.fi

Viite: Lausuntopyyntö TEM/1334/03.01.01/2017

Lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi laiksi Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland-nimisestä osakeyhtiöstä

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnokseen hallituksen esitykseksi laiksi Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland-nimisestä osakeyhtiöstä. Palvelualojen työnantajat Palta ry (myöhemmin Palta) kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja korostaa lausunnossaan seuraavia näkökulmia.

Yleistä

Palta on Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n toiseksi suurin jäsenliitto, jonka jäsenet työllistävät noin 190.000 työntekijää. Liiton jäsenet edustavat mm. logistiikka-, tietoliikenne- sekä teknisten palvelujen sekä asiantuntija-, henkilöstö-, turvallisuus-, tutkimus- ja tuotekehitys sekä erityispalvelujen yritystä/yhteisöä. Jäsenistömme muodostuu siis laajasti esillä olevan aihealueen soveltamisalan piiriin kuuluvista toimialoista. Yksityisten palvelualojen yritysten tutkimus- ja kehitystoiminnan menot muodostavat 40 prosenttia tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoista Suomessa. Osuus on yli kaksinkertaistunut 2000-luvulla.

Esitetyssä laissa säädettäisiin Tekesin ja Finpron yhdistämisestä yhdeksi tiiviiksi yhtenäisesti johdettavaksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi (Business Finland), uusista nimistä (Rahoituskeskus ja Yhtiö), näiden tehtävistä ja johtamisesta. Työ- ja elinkeinoministeriön alle luotavalla uudella toimijalla olisi jatkossa alueverkosto sekä kotimaassa että ulkomailla. Toimintojen yhdistämisen taustalla on tavoite kohdentaa resursseja enemmän asiakasrajapintaan sekä ulkomaantoimintoihin kotimaan toimintoja tehostamalla.

Esityksessä määritellään Rahoituskeskuksen tehtäviksi strateginen johtaminen, yhtiön omistajaohjaus ja viranomaistehtävät. Rahoituskeskus teettäisi merkittävän osan tehtävistään Yhtiön toimesta ja määrittäisi palvelusopimuksella vuosittain Yhtiön tavoitteet ja tehtävät sekä palvelusta maksettavan korvauksen. Yhtiön tehtäviä olisivat tki-toiminta, kansainvälistymiseen liittyvät palvelut, ulkomaiset investoinnit ja matkailun edistämiseen liittyvät palvelut. Yhtiö vastaisi myös ulkomaisten toimipisteiden ohjauksesta ja koordinaatiosta yhteistyössä ulkoasiainministeriön kanssa. Business Finland aloittaisi toimintansa 1.1.2018.

Palta pitää hallituksen esitystä uudesta Business Finland-toimijasta välttämättömänä ja erinomaisena. Talouskasvun ja työllisyyden näkökulmasta on ensisijaisen tärkeää, että sekä uusille että kasvua ja uusia markkinoita hakeville yrityksille tarjotaan jatkossakin laadukkaita ja räätälöityjä palvelukokonaisuuksia ja -ketjuja.

7.8.2017

Vaikutukset ja niiden arviointi

Esityksen tavoitteena on yhdistää Tekesin ja Finpron toiminnat työ- ja elinkeinoministeriön hallinnon alaisuuteen uudeksi Business Finland-kokonaisuudeksi. Tämän rakenneratkaisun ja uuden toimintamallin myötä esitetään aiempaa tehokkaampaa ja kohdennetumpaa yhteiskunnallista vaikuttavuutta elinkeinoelämän uudistamisen, kansainvälisen kilpailukyvyyn ja talouden kasvun tueksi. Palta kannattaa näitä tavoitteita.

Esityksellä pyritään luomaan toimintarakenteen, jossa olisi selkeä työnjako ja ohjaus. Nykyisellään Tekes ja Finpro ovat toimineet ilman yhtenäistä ohjaus- ja toimintamallia. Palta uskoo, että tämän uudistuksen myötä mahdollisuudet yhtenäisemmän palveluketjun luomiseen paranevat.

Esityksessä perustellaan myös, miksi esitetyssä on päädytty yhtiömuotoiseen ratkaisuun. Palta pitää yhtiömuotoista ratkaisua hyvänä juuri sen tarjoaman ketteryyden ja joustavuuden vuoksi.

Palta pitää tärkeänä, että koko Business Finland-uudistuksen tavoitteeksi on asetettu Suomen vientirakenteen monipuolistaminen sekä myös laajemman pk-yrityskunnan kansainvälistäminen ja kasvattaminen. Mitä aiemmin ja nopeammin yritykset saadaan kansainvälistymään, sitä varmemmin myös talous- ja työllisyysluvut paranevat. Suomeen tulee ehdottomasti saada lisää nk. born global- ja born digital-yrityksiä.

Palta pitää tärkeänä, että palvelukokonaisuudessa korostuisi jatkossa asiakaslähtöisyys. Kun uusien palveluliiketoimintamallien määrä kasvaa, syntyy myös tarvetta yhä laajemmalle palvelusektorin tuntemukselle.

Muutoksen myötä myös ulkoasiainministeriön ja ulkomaan edustustoverkoston rooli kasvaa Team Finland -hengen mukaisesti yritysten kansainvälistymisen edistämiseksi. Tämä saattanee kuitenkin vaatia henkilöstön osaamisen päivittämistä, jotta palveluketju toimisi aukottomasti alusta loppuun yritysten tarpeiden mukaisesti. Palta pitää tärkeänä, että kohdemaan tuntevia ja siellä valmiit verkostot omaavia työntekijöitä hyödynnettäisiin yhä enemmän suomalaisten kasvuyritysten hyväksi.

Palta pitää kohtuullisena valtiolle ja veronmaksajille koituvaa esityksen mukaista kertaluonteista 5,7 miljoonan euron taloudellista kustannusta, muun muassa IT-järjestelmien saumattoman toiminnan varmistamiseksi sekä viestinnän parantamiseksi. Palta uskoo, että digitaalisiin palveluihin panostamalla luodaan myös taloudellisia säästöjä pitkällä aikataulilla.

Esityksessä korostetaan, että Business Finlandista tulee kansallinen vastinpari maakuntien elinkeinopalveluille. Yhteistyön katsotaan maakuntien kanssa kasvavan etenkin digitaalisesti tuotettujen palveluiden myötä. Palta on huolissaan kuitenkin siitä, miten sekä Business Finland- että maakuntaudistuksessa varmistetaan asiakasyritykselle mahdollisimman sujuva siirtyminen maakunnan tuottamista kasvupalveluista Business Finland-palveluketjuun ja päin vastoin. Esityksessä nousee esiin suunniteltu malli, jossa maakunnat keskittyisivät erityisesti aloittavien, paikallisesti toimivien sekä kotimarkkinoilla toimivien yritysten kehittämiseen – sekä

7.8.2017

vientivalmiuksien kehittämiseen. Palta pitää ongelmallisena tätä viimeksi mainittua tavoitetta, sillä koko uudistuksen tavoitteena on muun muassa hallinnollisen työnjaon selkeyttäminen. Olisi ensisijaisen tärkeää, että vastuu olisi yhdellä toimijalla, eikä päällekkäisiä hallinnollisia palveluita syntyisi.

Käytännön tasolla siirtymät maakunnallisista palveluista Business Finland-toimijan alaisuuteen sekä siirtymä jonkin tietyn kohdemaan edustuston jatkokäsittelyyn ovat vaihteita, joissa saattanee helposti tulla tietokatkoksia sekä päällekkäisiä toimia. Palta korostaa, että erityisesti näitä tilanteita varten tulee luoda selkeät vastuunjaot sekä toimintamallit, jotta ylimääräiseltä hallinnolliselta taakalta vältyttäisiin. Palta pitää tärkeänä tavoitteena, että koko maahan tulisi saada kansainvälistymällä kasvua tavoitteleville yrityksille parasta mahdollista palvelua asiakasyritysten sijainnista riippumatta. Maakuntauudistuksen myötä maakunnissa tarjottavien palveluiden saatavuus ja sisällön laatu ei saisi eriytyä merkittävällä tavalla maakuntien välillä.

On tärkeää, että maakunnat varmistavat kasvupalveluihin myös omilla tahoillaan riittävät resurssit. Palta pelkää, että kasvupalveluiden hajauttaminen 18 eri maakuntaan saattaa johtaa pirstaleiseen kasvupalvelujen kustannusrakenteeseen sekä hallintokulujen kasvuun. Suunnan tulisi olla päinvastainen – kohti keskittävämpää ja keventävämpää hallintoa. Monia erilaisia ja päällekkäisiä tietojärjestelmiä tulisi välttää, jotta myös Business Finlandin ja maakuntien välinen yhteistyö olisi sujuvaa ja kansallinen näkökulma työllisyys- ja yrityspalveluihin säilyisi.

Lopuksi

Palvelualojen työnantajat PALTA ry pitää esitystä kannatettavana, vaikkakin toimintamalleissa esiintyy vielä epävarmuuksia esimerkiksi maakuntauudistukseen ja maakuntien kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyen. Tavoitteet ovat asetettu oikeansuuntaisiksi, joilla Suomen vienti, talous ja työllisyys saadaan kasvuun. Uudistuksessa pidettävä myös huoli siitä, että hallinnolliset kustannukset eivät lisäänty. Samalla tulisi myös määrittää toiminnan vaikuttavuutta ja tehokkuutta kuvaavat mittarit, joita seurataan reaaliajassa ja objektiivisesti.

Esitetyn hallinnollisen toimintarakennemuutoksen lisäksi tulisi harkita myös yhä moninaisempia yhteismuotoja julkisten ja yksityisten palvelutarjoajien välillä. Palta korostaa, että Business Finlandin tulisi tehdä yhteistyötä myös ulkopuolisten toimijoiden, kuten yliopistojen kansainvälisen toiminnan kanssa. Näin toimitaan jo esimerkiksi Piilaaksossa ja Aasiassa. Myös rahoituksen määrään, kohdentamiseen ja vaikuttavuuden arviointiin olisi toivottavaa kuunnella yhä painokkaammin suomalaisen elinkeinoelämän näkemyksiä, jotta resurssit kohdentuisivat kustannustehokkaasti.

Palta pitää tärkeänä, että yrityksille suunnatut palvelut säilyvät jatkossakin laadukkaina, joustavina ja monipuolisina läpi koko palveluketjun.

Helsingissä 7.8.2017

Kunnioittaen,
Riitta Varpe, toimitusjohtaja, Palvelualojen työnantajat PALTA ry